

**STUDIA Z DZIEJÓW
ROSJI I EUROPY
ŚRODKOWO-
WSCHODNIEJ** tom XXXI

WARSZAWA

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

AUTORZY ARTYKUŁÓW I ROZPRAW

**Dr hab. Jan Sobczak — Profesor w Wyższej
Szkołe Pedagogicznej w Olsztynie**

**Dr Michał Klimecki — adiunkt
w Wojskowym Instytucie Historycznym**

**Dr Władysław Stępnik — Dyrektor Archiwum
Głównego Akt Dawnych w Warszawie**

**Dr Henryk Bartoszewicz — adiunkt w Archiwum
Głównym Akt Dawnych w Warszawie**

**Dr. hab. Michał Jerzy Zacharias —
docent w Instytucie Historii PAN**

**STUDIA Z DZIEJÓW ROSJI
I EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ**

POLSKA AKADEMIA NAUK • INSTYTUT HISTORII

ZAKŁAD DZIEJÓW EUROPY XIX I XX WIEKU

STUDIA Z DZIEJÓW ROSJI
I EUROPY ŚRODKOWO–WSCHODNIEJ

TOM XXXI

WARSZAWA

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

1996

<http://rcin.org.pl>

Komitet Redakcyjny

WIESŁAW BALCERAK, JERZY BOREJSZA, MAREK K. KAMIŃSKI,
JERZY KŁOCZOWSKI, JERZY KOZEŃSKI, MACIEJ KOŹMIŃSKI,
MARIAN LECZYK, PIOTR ŁOSSOWSKI (redaktor), WOJCIECH MATERSKI,
MIECZYŚLAW TANTY, ROMAN WAPIŃSKI, ROMUALD WOJNA,
MICHAŁ ZACHARIAS, ELŻBIETA ZNAMIEROWSKA–RAKK (sekretarz redakcji),
JANUSZ ŻARNOWSKI

Adres Redakcji
Rynek Starego Miasta 29/31, 00–272 Warszawa

Okładkę projektowali
ANNA i LESZEK KAĆMOWIE

© Copyright by
Wydawnictwo Naukowe *Semper*, Warszawa 1996

© All rights reserved

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

Redakcja i księgarnia firmowa:
ul. Bednarska 20A, 00–321 Warszawa,
tel. (0-22) 635 49 73, fax: (0-22) 664 88 20

PL ISSN 1230–5057

Printed in Poland by *Soft Design*
ul. Radziwie 13, 01–164 Warszawa
tel./fax: (0-22) 37 37 14, (0-22) 37 05 65

SPIS TREŚCI

- W. B a l c e r a k , Piotr Łossowski — badacz najnowszych dziejów Polski,
Państw Bałtyckich i Rosji 5

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

- J. S o b c z a k , Kolejna utopia, czy zapoczątkowanie realnego procesu? (Rola dyplomacji rosyjskiej w zwołaniu i obradach Konferencji Pokojowej w Hadze, 1899 r.)
Очередная утопия или начало реального процесса (Роль российской дипломатии в созыве мирной конференции в Гааге, 1899 г.)
The Next Utopia, or the Beginning of the Real Process (The Role of Russian Diplomacy at the Hague Peace Conference, 1899) 9
- M. K l i m e c k i , Alianckie misje we Lwowie (listopad 1918 – luty 1919)
Альянские миссии во Львове (сентябрь 1918 – февраль 1919)
Military Missions in Lvov (November 1918 – February 1919) 35
- W. S t ę p n i a k , Działalność dyplomacji polskiej w Królestwie SHS
w latach 1919–1922
Деятельность польской дипломатии в Королевстве Сербии и Хорватии
в 1919–1922 гг.
Polish Diplomatic Activity in the Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes
in 1919–1922 51
- H. B a r t o s z e w i c z , Polityka Związku Sowieckiego wobec Europy Środkowo–Wschodniej
przed konferencją w Jalcie (lipiec 1944 – styczeń 1945)
Политика Советского Союза по отношению к Центральной и Восточной Европе
до конференции в Ялте (июль 1944 – январь 1945)
The Policy of the Soviet Union Towards Central–Eastern Europe on the Eve
of the Yalta Conference (July 1944 – January 1945) 77
- M. J. Z a c h a r i a s , Powołanie Kominformu w 1947 r. Przyczyny, przebieg, skutki
Создание Коминформа в 1947 году; причины, ход, последствия
The Establishment of the Cominform in 1947. Causes, Course, Consequences 95

POLEMIKI I DYSKUSJE

- Sprawozdanie z dyskusji dotyczącej liczby obywateli polskich wywiezionych do
Związku Sowieckiego w latach 1939–1941 (A. G ł o w a c k i , A. K o r z o n ,
D. B o ć k o w s k i , E. K o w a l s k a , K. S m o l a n a , W. M a t e r s k i ,
H. M a r c z e w s k a – Z a g d a Ń s k a) 117

MATERIAŁY I DOKUMENTY

P. Ł o s s o w s k i , Dwie drogi odrodzenia kulturalnego i narodowego Litwinów: Baranauskas i Basanavičius	149
J. D e j m e k , Nacjonalistyczny przewrót na Litwie w grudniu 1926 roku w oczach konsula czechosłowackiego w Kownie	157
A. E s s e n , Memoriał generała Bláhy z marca 1934 r.	165

PRZEGLĄDY BADAŃ

A. A c h m a t o w i c z , Nowy snop światła na wojnę polsko–sowiecką 1919–1920. Nie publikowane dotąd dokumenty z archiwów rosyjskich	175
---	-----

RECENZJE

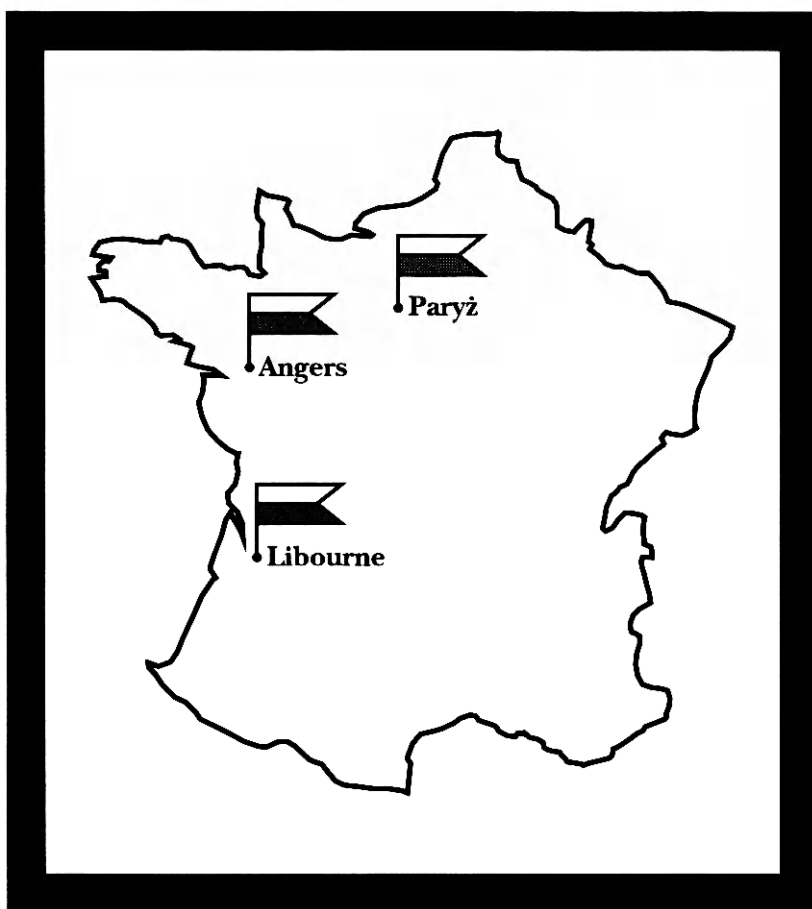
Russia's Great Reforms, 1855–1881, ed. by B. Eklof, J. Bushnell, and L. Zaharova, I. S a k o w i c z	189
Elisabeth Heresch, Mikołaj II. „Tchórzostwo, kłamstwo i zdrada. Życie i upadek ostatniego cara Rosji”, J. S o b c z a k	191
Piotr Eberhardt, Przemiany narodowościowe na Białorusi. Dwugłos: M. W o j n i c k a	195
I. K a b z i Ń s k a – S t a w a r z	200
Barbara Szordykowska, Finlandia w polityce caratu w latach 1899–1914. Problemy rusyfikacji i unifikacji, P. Ł o s s o w s k i	203
Wojciech Materski, Tarcza Europy. Stosunki polsko–sowieckie 1918–1939, R. W o j n a	205
Połtawska petluriana, A. S e r e d n i c k i	208
Uładzimir Adamuszka, Palitycznyja reprecii 20–50–ych gadou na Biełarusi, D. B o ć k o w s k i	211
The Diplomats, 1939–1979, H. M a r c z e w s k a – Z a g d a Ń s k a	213
Natalia S. Lebediewa, Katyń: prestuplenije protiv czełowieczestwa, W. M a t e r s k i	219
Vytautas Tininis, Sovietinė Listuva ir jos veikėjai, B. M a k o w s k i	221

ŻYCIE NAUKOWE

Instytut Europy Środkowo–Wschodniej w Lublinie	225
Jubileusz Profesora Piotra S. Wandycza	229
Posiedzenia naukowe Zakładu Dziejów Europy XIX–XX w. Instytutu Historii PAN (X 1994–IX 1995)	230

MAREK NEY-KRWAWICZ

BIURO GENERALA
SOSNKOWSKIEGO

Semper

PRZEMYSŁAW PIOTR
ŻURAWSKI VEL GRAJEWSKI

SPRAWA UKRAIŃSKA

NA KONFERENCJI
POKOJOWEJ
W PARYŻU
W ROKU 1919

Semper

Włodzimierz Zuzga

WÓJT

*czyli Michnik
z Tischnerem
obgadani*

Semper

**Hassan Ali
Jamsheer**

JEDNOŚĆ ARABSKA

**GENEZA IDEI
W TRADYCJI
WCZESNEGO
ISLAMU**

Semper

**Stanisław
Piwko**

JAN KALWIN

Semper

Semper

WYDAWNICTWO NAUKOWE

**Redakcja i księgarnia firmowa:
ul. Bednarska 20A
00-321 Warszawa**

**tel. (0-22) 635 49 73
fax: (0-22) 664 88 20**

Nasza oficyna wydaje książki ze wszystkich dziedzin nauki. Specjalizujemy się w monografiach oraz w trudnych, niskonakładowych publikacjach w różnych językach (m.in. rozprawy habilitacyjne, bibliografie, słowniki specjalistyczne, materiały źródłowe).

Nasze książki były prezentowane na międzynarodowych wystawach i targach we Frankfurcie n. Menem, Lipsku, Montrealu, Wilnie, Kijowie i Mińsku, a także podczas różnych imprez i targów krajowych.

Wśród stałych odbiorców naszych publikacji (ponad 200 wydanych tytułów, 11 periodyków naukowych i wydawnictw ciągłych) znajdują się wszystkie poważne księżnice polskie, biblioteki uczelniane oraz wiele renomowanych bibliotek zagranicznych.

Do współpracy zapraszamy przede wszystkim autorów gotowych prac analitycznych. W zasadzie nie wydajemy tekstów popularnonaukowych. Naszą ofertę kierujemy głównie do samodzielnych pracowników naukowych, chociaż nasza seria «Studia i Materiały» jest przeznaczona m.in. na ciekawe prace magisterskie i doktorskie.

Wojciech Kriegseisen (red. naczelny nauk humanistycznych)

Włodzimierz Zuzga (red. naczelny publikacji ścisłych)

Helena Ratomska (właścicielka wydawnictwa)

Anna Zieleniewska (sekretarz redakcji)

Semper

WYDAWNICTWO NAUKOWE

Redakcja i księgarnia firmowa:
ul. Bednarska 20A
00-321 Warszawa

tel. (0-22) 635 49 73
fax: (0-22) 664 88 20

Nasze publikacje (ponad 200 wydanych tytułów) można zamawiać i nabywać we wszystkich księgarniach akademickich i naukowych oraz w wielu krajowych i zagranicznych księgarniach literackich.

Księgarnie naukowe przyjmują również zamówienia na wydawane przez nas czasopisma i wydawnictwa ciągłe:

«ACTA POLONIAE HISTORICA»

«ACTA ASIATICA VARSOVIENSIA»

«HEMISPHERES»

«KWARTALNIK HISTORYCZNY»

«MATERIAŁY I STUDIA»

Zakładu Krajów Pozaeuropejskich PAN

«ODRODZENIE I REFORMACJA w POLSCE»

«PRZEGLĄD HISTORYCZNY»

«STUDIA I MATERIAŁY»

Wydawnictwa Naukowego Semper

«STUDIA nad POLSZCZYZNĄ KRESOWĄ»

«STUDIUM VILNENSE»

«STUDIA z DZIEJÓW ROSJI i EUROPY
ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ»

Pisemne zamówienia na prenumeratę można także składać bezpośrednio w wydawnictwie.

Prowadzimy sprzedaż wysyłkową.

Na życzenie przesyłamy katalogi.